

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 1999/2000:AU4

Utvidgning av lagen om europeiska företagsråd till
att avse Storbritannien

Propositionen

1999/2000:16 vari yrkas att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1996:359) om europeiska företagsråd.

Utskottet

Bakgrund

Den 22 september 1994 antog Europeiska unionens råd direktivet om europeiska företagsråd (95/45/EG). Frågan om införande av EG-regler om medinflytande för arbetstagare hade dessförinnan diskuterats sedan början av 1970-talet. I frågan om ett mer strukturellt medinflytande, särskilt i multinationella företag och företagsgrupper, hade flera förslag lagts fram i skilda sammanhang. De förslag som lades fram av kommissionen 1990 och 1991 kunde endast antas enhälligt. Någon enighet hade dock inte kunnat uppnås. Först i och med Europeiska unionens upprättande den 1 november 1993 blev det möjligt att komma vidare i frågan. Då kunde den ordning användas som föreskrivs i Protokollet om socialpolitik, vilket innebar att direktiv kunde antas trots att Storbritannien stod utanför. 1994 års direktiv om europeiska företagsråd antogs i enlighet med denna procedur.

Direktivet genomfördes i Sverige genom lagen om europeiska företagsråd, som trädde i kraft den 22 september 1996. Lagen tar sikte på större företag och företagsgrupper som verkar i minst två EES-länder. I lagen avses med EES-länder dels staterna i Europeiska unionen utom Förenade kungariket Storbritannien och Nordirland (Storbritannien), dels de övriga stater som omfattas av EES-avtalet. Direktivet och lagen syftar till att ge arbetstagare i sådana företag och företagsgrupper möjlighet till information och samråd med den centrala ledningen för företaget eller för företagsgruppen. Lagen gäller i princip inte om det vid lagens ikraftträdande redan fanns ett avtal om gränsöverskridande information och samråd som omfattar alla gemenskapsföretagets eller företagsgruppens arbetstagare i EES-länderna enligt den nyss angivna definitionen. I sådant fall gäller endast lagens regler om skadestånd och rättegång (39–41 §§).

Vid Europeiska rådets möte i Amsterdam i juni 1997 noterades att regeringskonferensen enats om att införliva avtalet om socialpolitik med fördrä-

get. Genom att anta det s.k. utvidgningsdirektivet den 15 december samma år gavs rättslig verkan åt Storbritanniens önskan att godta de direktiv som hade antagits i enlighet med den nyssnämnda proceduren i avtalet om socialpolitik. Enligt utvidgningsdirektivet (97/74/EG) skall direktivet om europeiska företagsråd även gälla Storbritannien.

Genomförandet av utvidgningsdirektivet

Genom det i propositionen framlagda lagförslaget genomförs 1997 års utvidgningsdirektiv. Lagens geografiska tillämpningsområde utvidgas till att avse Storbritannien. Det sker genom en ändring av den ovannämnda definitionen av EES-länder.

Utvidgningen väcker frågan hur lagen skall tillämpas i förhållande till avtal om gränsöverskridande information och samråd. I fråga om sådana avtal innebär den nuvarande lagens 6 § att endast skadestånds- och rättegångsreglerna gäller om avtalet fanns vid tidpunkten för lagens ikraftträdande och omfattade alla företags/företagsgruppens arbetstagare i EES-länderna enligt den särskilda definitionen, dvs. EES-länderna utom Storbritannien, ”6 §-avtal”. Vad först gäller företag och företagsgrupper som har ett sådant avtal som gällde redan när 1996 års lag trädde i kraft, ”gällande 6 §-avtal”, kan två fall tänkas. Om företaget/företagsgruppen *inte har* någon verksamhet i Storbritannien gäller även fortsättningsvis endast skadestånds- och rättegångsreglerna, vilket framgår av en redaktionell ändring i lagens 6 §. I det fall att företaget/företagsgruppen *har* verksamhet i Storbritannien ges en möjlighet att fram till den 1 juli 2000 justera 6 §-avtalet så det även avser arbetstagarna i Storbritannien. Även i sådant fall gäller endast skadestånds- och rättegångsreglerna i lagen, vilket regleras i en ny paragraf, 6 a §.

Utvidgningen kan även komma att innebära att företag/företagsgrupper som inte tidigare omfattats av lagen nu kommer att göra det. I detta fall, dvs. när lagen blir tillämplig enbart till följd av utvidgningen, innebär propositionen att ett avtal i princip kan ersätta lagens regler om avtalet omfattar alla gemenskapsföretags/företagsgruppens arbetstagare i EES-länderna och gäller när de nya lagreglerna träder i kraft, ”nya 6 §-avtal”. Detta regleras i en ny 6 b §.

Enligt nuvarande lagreglering kan 6 §-avtal förnyas inom en sexmånadersperiod från avtalets upphörande. Såväl gällande 6 §-avtal inklusive sådana som justerats till att avse Storbritannien som nya 6 §-avtal skall även fortsättningsvis kunna förnyas med den följd att endast skadestånds- och rättegångsreglerna i lagen gäller.

Lagen skall även i fortsättningen kunna ersättas av kollektivavtal under vissa förutsättningar, s.k. EG-spärr.

Lagändringarna förslås träda i kraft den 1 mars 2000.

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen.

Utskottet har ingen erinran mot propositionen och föreslår därför att riksdagen antar regeringens lagförslag.

Utskottet hemställer

 beträffande *utvidgning av lagen om europeiska företagsråd*
att riksdagen antar det i propositionen enligt bilaga framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1996:359) om europeiska företagsråd.

Stockholm den 16 november 1999

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Johnny Ahlqvist

I beslutet har deltagit: Johnny Ahlqvist (s), Hans Andersson (v), Margareta Andersson (c), Mikael Odenberg (m), Björn Kaaling (s), Martin Nilsson (s), Stefan Attefall (kd), Laila Bjurling (s), Patrik Norinder (m), Camilla Sköld Jansson (v), Christel Anderberg (m), Barbro Feltzing (mp), Elver Jonsson (fp), Anders Karlsson (s), Henrik Westman (m), Cinnika Beiming (s) och Rosita Runegrund (kd).

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1996:359) om europeiska företagsråd

dels att 3, 6, 7 och 23 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas tre nya paragrafer, 6 a–6 c §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

I denna lag avses med

– EES-länder: staterna i Europeiska unionen, *med undantag för Förenade kungariket Storbritannien och Nordirland*, samt de övriga stater som omfattas av EES-avtalet,

– företag: en ekonomisk verksamhet i privat eller offentlig regi som bedrivs av en fysisk eller en juridisk person,

– gemenskapsföretag: ett företag som har verksamhet i minst två EES-länder,

– kontrollerande företag: ett företag som utövar ett bestämmande inflytande över ett annat företag, det kontrollerade företaget,

– företagsgrupp: en grupp av företag, som har företag i minst två EES-länder, där ett kontrollerande företag och minst ett kontrollerat företag ingår.

I denna lag avses med

– EES-länder: staterna i Europeiska unionen samt de övriga stater som omfattas av EES-avtalet,

6 §

I fråga om gemenskapsföretag eller företagsgrupper där det *vid tiden för lagens ikraftträdande finns* gällande avtal om gränsöverskridande information till och samråd med arbetstägare och som *omfattar* alla gemenskapsföretagets eller företagsgruppens arbetstägare i EES-länderna, gäller endast 39–41 §§.

När ett sådant avtal löper ut skall lagen tillämpas i sin helhet. Om avtalet förnyas gäller dock fortfarande endast dock 39–41 §§.

I fråga om gemenskapsföretag eller företagsgrupper där det *senast den 22 september 1996 fanns* ett gällande avtal om gränsöverskridande information till och samråd med arbetstägare och som *omfattade* alla gemenskapsföretagets eller företagsgruppens arbetstägare i EES-länderna *med undantag för Förenade kungariket Storbritannien och Nordirland*, gäller endast 39–41 §§.

¹ Jfr rådets direktiv 97/74/EG av den 15 december 1997 om att utvidga rådets direktiv 94/45/EG om inrättandet av ett europeiskt företagsråd eller ett förfarande i gemenskapsföretag och grupper av gemenskapsföretag för information till och samråd med arbetstägare, till att avse Förenade kungariket (EGT L 10, 16.1.1998, s. 22, Celex 397L0074).

6 a § I fråga om gemenskapsföretag eller företagsgrupper där det finns ett gällande avtal som avses i 6 §, vilket senast den 1 juli 2000 omfattar även gemenskapsföretagets eller företagsgruppens arbetstagare i Förenade kungariket Storbritannien och Nordirland, gäller endast 39–41 §§.

6 b § I fråga om sådana gemenskapsföretag eller företagsgrupper som faller inom lagens tillämpningsområde enbart på den grund att lagen avser verksamhet i Förenade kungariket Storbritannien och Nordirland och där det senast den 1 mars 2000 finns ett gällande avtal om gränsöverskridande information till och samråd med arbetstagare, vilket avtal omfattar alla gemenskapsföretagets eller företagsgruppens arbetstagare i EES-länderna, gäller endast 39–41 §§.

6 c § När ett sådant avtal som avses i 6–6 b §§ har löpt ut eller löper ut skall lagen tillämpas i sin helhet. Om avtalet har förnyats eller förnyas gäller dock fortfarande endast 39–41 §§.

7 §

Genom ett kollektivavtal som har slutits eller godkänts av en central arbetstagarorganisation får det göras avvikelser från lagens bestämmelser, under förutsättning att avtalet inte innebär att mindre förmånliga regler skall tillämpas för arbetstagersidan än som följer av rådets direktiv 94/45/EG av den 22 september 1994 om inrättandet av ett europeiskt företagsråd eller ett förfarande i gemenskapsföretag och grupper av gemenskapsföretag för information till och samråd med arbetstagare.

Genom ett kollektivavtal som har slutits eller godkänts av en central arbetstagarorganisation får det göras avvikelser från lagens bestämmelser, under förutsättning att avtalet inte innebär att mindre förmånliga regler skall tillämpas för arbetstagersidan än som följer av rådets direktiv 94/45/EG av den 22 september 1994 om inrättandet av ett europeiskt företagsråd eller ett förfarande i gemenskapsföretag och grupper av gemenskapsföretag för information till och samråd med arbetstagare² samt direktiv 97/74/EG av den 15 december 1997 om att utvidga nyss nämnda direktiv till att avse Förenade kungariket Storbritannien och Nordirland.³

² EGT L 254, 30.9.1994, s. 64, (Celex 394L0045).

³ EGT L 10, 16.1.1998, s. 22, (Celex 397L0074).

23 §

Ett europeiskt företagsråd skall inrättas enligt 24–35 §§ om 1. gemenskapsföretaget eller det kontrollerande företaget i en företagsgrupp och arbetstagarnas förhandlingsdelegation kommer överens om det, 2. gemenskapsföretaget eller det kontrollerande företaget i en företagsgrupp vägrar att inleda förhandlingar med arbetstagarnas förhandlingsdelegation inom sex månader från det att förhandlingar har begärts enligt 14 §,

3. gemenskapsföretaget eller det kontrollerande företaget i en företagsgrupp och arbetstagarnas förhandlingsdelegation inte har nått en överenskommelse om ett avtal om europeiskt företagsråd eller något annat förfarande för information och samråd inom tre år antingen från tidpunkten då gemenskapsföretaget eller det kontrollerande företaget tog initiativ till förhandlingar enligt 14 § eller från tidpunkten för begäran om förhandlingar enligt 14 §, eller

4. ett avtal som avses i 6 § eller som har träffats enligt bestämmelserna i denna lag upphör att gälla och ett nytt avtal inte har träffats inom sex månader från upphörandet.

4. ett avtal som avses i 6–6 c §§ eller som har träffats enligt bestämmelserna i denna lag upphör att gälla och ett nytt avtal inte har träffats inom sex månader från upphörandet.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2000.

Propositionen.....	1
Utskottet	1
Bakgrund.....	1
Genomförandet av utvidgningsdirektivet.....	2
Hemställan	3
Bilaga	
Förslag till lag om ändring i lagen (1996:359) om europeiska företagsråd	4